

Iso Masihning Vahiyi - Uchinchi raqam

Payg'ambarlik asoslarining ochilishi: Vahiy va Haqiqat yo'lining tadqiqi

Jeff Pippenger

2023-08-21

“Shunday qilib, dalani qidirib, haqiqatning qimmatbaho javohirlarini kovlab topar ekanmiz, yashirin xazinalar ayon bo'ladi. Kutilmaganda biz yig'ib olinishi va aziz saqlanishi lozim bo'lgan qimmatbaho ma'danni topamiz. Va izlanish davom ettirilishi kerak. Hozirgacha topilgan xazinaning juda ko'p qismi yer yuzasiga yaqin yotgan va osonlik bilan qo'lga kiritilgan edi. Izlanish to'g'ri olib borilganda, sof idrok va qalbni saqlash uchun har bir sa'y-harakat qilinadi. Aql ochiq tutilib, vahiy maydonini muttasil tadqiq etib turganimizda, haqiqatning boy konlarini topamiz.

“Qadimgi haqiqatlar yangi jihatlarida ochib beriladi, va izlanish jarayonida ko'zdan qochgan haqiqatlar namoyon bo'ladi. Qudratli haqiqatlar xatolikning safsatasi ostiga ko'milib yotgan, ammo ularni tirishqoq izlanuvchi topadi. U haqiqatning qimmatbaho gavharlari xazinasini topib, uni ochganida, bu o'g'irlik emas; chunki bu gavharlarni qadrlaydiganlarning barchasi ularga ega bo'lishi mumkin, va shunda ular ham boshqalarga ochib beradigan xazinaga ega bo'ladilar. Ulashuvchi kishi o'zini xazinadan mahrum qilmaydi; chunki u boshqalarni jalb etadigan tarzda taqdim eta olishi uchun uni tekshirar ekan, yangi xazinalarni topadi....”

“Xalq oldida haqiqatning muallimlari sifatida turuvchilar ulug' mavzular bilan shug'ullanishlari kerak. Ular qimmatli vaqtini arzimay mavzular haqida gapirish bilan band etmasinlar. Ular Kalomni o'rgansinlar va Kalomni va'z qilsinlar. Kalom ularning qo'lida o'tkir, ikki tig'li qilich kabi bo'lsin. U o'tgan haqiqatlarga guvohlik bersin va kelajakda nima bo'lishini ko'rsatsin.

“Bashoratning barcha ulug' haqiqatlari ustiga orttirilgan nur porlaydi va ular yangilik hamda yorqinlikda ko'rinadi, chunki Solihlik Quyoshining yorug' nurlari butunning hammasini yoritadi.” Manuscript Releases, 1-jild, 37–40.

Ishonamanki, Vahiy kitobi bo'ylab oldinga siljishni boshlarkanmiz, avvalgi maqolalar orqali endi yetarli darajada bashoratli tasvirlarni o'z o'rniga qo'ydim va shu tariqa yaxshi bir tayanch nuqtasiga ega bo'ldik. Agar siz bu maqolalarni internet orqali o'qiyotgan bo'lsangiz, maqolalar sana bo'yicha ketma-ket joylashtirilganini tushunasiz, degan umiddaman. Men maqolalarni kuzatib borayotganlar orasida ulashayotganlarimning aksariyati bilan tanish bo'lganlar borligini bilaman va ulardan takrorlarga boy bo'lgani uchun uzr so'rayman. Men, Future for America qo'llaydigan tamoyillarga yangi bo'lgan kishi tushunib olishi va qiziqishi so'nmay davom etishi uchun, garchi u ko'pchiligimiz allaqachon biladigan bu tushunchalar bilan yetarli darajada tanish bo'lmasa ham, biz ko'rib chiqayotgan haqiqatlar uchun yetarlicha Muqaddas Kitobiy dalillar keltirishga harakat qildim.

Vahiy kitobida ochib berilgan ayrim juda qudratli haqiqatlar bor ekanki, yaqin vaqtgacha men ularni hech qachon anglamagan edim. Men bu haqiqatlarni ulashishdan oldin ularga tayanch

bo‘ladigan bashoratli dalillar asosini qurishga urinishsiz ham ularni shunchaki omma e’tiboriga havola qilishim mumkin edi, ammo bu haqiqatlar shunchalik yangi va shunchalik jiddiyki, men ularni, o‘zim ishonganidek, sinov muddati yopilishidan sal oldin sodir bo‘ladigan Vahiyning muhrdan yechilishi sifatida ifodalangan bu haqiqatlarni joylashtirish uchun qandaydir poydevorsiz ulashishga rozi bo‘lmadim.

Va u menga dedi: “Bu kitobdagi bashoratning so‘zlarini muhrlama, chunki vaqt yaqindir. Nohaq bo‘lgan nohaqligicha qolsin; iflos bo‘lgan iflosligicha qolsin; solih bo‘lgan solihligicha qolsin; muqaddas bo‘lgan esa muqaddasligicha qolsin.” Vahiy 22:10, 11.

Iso haqiqatni o‘rgatish haqida bir tamoyilni bayon etdi; men ishonamanki, bu tamoyil bu yerda ham tatbiq etiladi. Bu tamoyil Muqaddas Ruhning ishini aniqlab berish doirasida bayon qilingan.

U kelganida, dunyoni gunoh, solihlik va hukm to‘g‘risida fosh etadi: gunoh to‘g‘risida — chunki ular Menga ishonmaydilar; solihlik to‘g‘risida — chunki Men Otamning oldiga ketaman, va sizlar Meni endi ko‘rmaysizlar; hukm to‘g‘risida esa — chunki bu dunyoning hokimi hukm qilingandir. Sizlarga aytadigan yana ko‘p narsalarim bor, lekin hozir sizlar ularni ko‘tara olmaysizlar. Lekin U, haqiqat Ruhi kelganida, sizlarni barcha haqiqatga boshlab boradi: chunki U O‘zidan gapirmaydi; balki nimani eshitsa, shuni gapiradi; va kelajakdagi narsalarni sizlarga bildiradi. U Meni ulug‘laydi: chunki Mening O‘zimmikidan olib, sizlarga ma’lum qiladi. Yuhanno 16:8–16.

Masih: “Sizlarga aytadigan yana ko‘p narsalarim bor, lekin hozir ularni ko‘tara olmaysizlar”, deganida, bu mening shunday ishonchimni tasdiqlaydiki, hozir ulashilishi lozim bo‘lgan ko‘p narsa bor, biroq avvalo o‘sha haqiqatlar ustiga quriladigan mantiqiy asos bo‘lishi kerak. Shunday ekan, avvalgi oyatlar Muqaddas Ruhning “olamni gunoh, solihlik va hukm haqida fosh etishi”da ifodalangan uch farishtaning xabarlarini ko‘rsatadi. O‘sha uch xabar oxirgi ogohlantirish xabaridir, shu bois Muqaddas Ruhning ishini belgilab beradigan bu parcha muhim guvohlikdir, chunki u xabarning bosqichma-bosqich anglanishini ta’kidlaydi, hamda bu xabar faqat Muqaddas Ruhning moyiga ega bo‘lganlar tomonidan anglanadi. Yuhanno Vahiy kitobida dunyo oxirida o‘zining Shabbatga sajda qiluvchi Yettinchi kun adventisti ekanini ko‘rsatish orqali aynan shu haqiqatni ifodalaydi.

Men Rabbimiz kunida Ruhda edim va orqamdan karnay sadosidek ulug‘ bir ovozni eshitdim. Vahiy 1:10.

Dunyoning oxiridagi, Vahiy kitobida muhrdan ochilgan xabarni tushunadigan Yettinchi kun adventistlari buni “Ruhda” bo‘lganlari uchun tushunadilar. Bizga “advent xalqining tajribasini tasvirlaydi” deb aytilgan masal kontekstida, Yuhanno dono bokiradir, chunki unda Ruhning moyi bor. U dunyoning oxiridagi dono bokiralarni ifodalaydi; ular o‘z “orqalaridan” buyuk bir ovozni eshitadilar. Uning “orqasidan kelgan ovoz” keyingi oyatning o‘zidayoq aniqlanganidek Alfa va Omegadir, va bu ovoz unga eski yo‘llarga qaytib, o‘sha yo‘llarda yurishni bildiradi.

Egamiz shunday demoqda: yo‘llarda turinglar, qaranglar va qadimgi so‘qmoqlar haqida so‘ranglar: yaxshi yo‘l qayerda ekanini bilib, unda yuringlar, shunda jonlaringiz uchun orom topasizlar. Ammo ular: “Biz unda yurmaymiz”, — dedilar. Yeremiyo 6:16.

Yeremiyo tilga olgan “orom” — keyingi yomg‘ir paytida Muqaddas Ruhning yog‘ilishidir. Keyingi oyatda Yeremiyo Adventizmning poydevorlariga (qadimgi yo‘llarga) qaytib, ularda yurishni rad etadigan nodon bokiralar haqida ikkinchi bir tasvirni keltiradi.

Men ham sizlarning ustingizga soqchilar qo‘ydim va dedim: karnay sadosiga quloq soling. Ammo ular: “Biz quloq solmaymiz”, dedilar. Yeremiyo 6:17.

Yuhanno orqasidan unga qadimiy yo‘llar yoki Adventizmning poydevorlariga yo‘nalishni berayotgan ovozni eshitganida, u eshitayotgan ovoz karnay sadosidekdir. O‘sha ovoz Xudo Adventizm ustidan qo‘ygan “qo‘riqchilar” orqali yetkaziladi. Ota Miller hukmning ochilishini e‘lon qilgan birinchi farishtaning xabari e‘lon qilinishi chog‘ida Adventizmning boshida ogohlantiruvchi karnayni chalgan qo‘riqchi edi. Ammo Yuhanno, ayniqsa, hukmning yopilishini e‘lon qiluvchi uchinchi farishtaning xabarini targ‘ib qiluvchilarni ifodalaydi. Ular Xudo Millerning xizmati orqali barpo etgan poydevorlarga qaytadiganlarni ifodalaydi.

Biz yillar davomida qayta-qayta ko‘rsatib keldikki (va buni Habakkukning Jadvallarida topish mumkin), birinchi farishtaning “Xudodan qo‘rqing” degan xabari gunoh uchun aybdor etish uchundir, ikkinchi farishtaning xabari esa solihlik namoyon bo‘ladigan joydir, uchinchi esa hukmni aniqlab beradi. Bular uch farishtaning uch bosqichi, shuningdek Muqaddas Ruh ishining ham uch bosqichidir. O‘sha uch bosqich, shuningdek, “haqiqat” deb tarjima qilinadigan ibroniycha so‘zni tashkil etuvchi uch ibroniy harfi orqali ham ifodalanadi. Yuhanno o‘n oltinchi bobdagi parchada Iso Muqaddas Ruhning Xudoning xalqini “butun haqiqatga” yo‘llashdagi ishi haqida gapirmoqda, shu bilan birga ularga “kelajakdagi narsalarni” ham ko‘rsatmoqda. Ammo Iso shunday deydi: “Sizlarga aytadigan ko‘p narsalarim bor, lekin hozir bularni ko‘tara olmaysizlar.”

“haqiqat” deb tarjima qilingan ibroniycha so‘zning ayrim ahamiyatini tushungan bo‘lsangiz kerak, deb umid qilaman. Chunki biz endigina bu ramzni tadqiqotimizga tatbiq eta boshladik. Vahiy kitobining birinchi bobidagi dastlabki uch oyatda Xudo bilan inson o‘rtasidagi aloqa jarayoni aniqlab ko‘rsatiladi. U Vahiy kitobi ilohiyotning uch qirrali tabiatini aniqlab ko‘rsatishidan ham oldin aniqlab ko‘rsatiladi. U Vahiy kitobining oxirgi oyatlarida ikkinchi guvohlikni topadi va shu orqali, “satr ustiga satr”ni qo‘llashga asoslanib, ko‘proq nur hosil qiladi.

So‘ng, Ibtido 1:1–2:3 ni qo‘shganimizda, biz uchinchi guvohni va Vahiyning boshi hamda oxiridagi oldingi ikki chiziq ustiga qo‘yish uchun yana bir bashoratli chiziqni topamiz.

So‘ngra Eski Ahddagi kelajak Ilyosni ko‘rsatadigan so‘nggi va‘dani qo‘shamiz, va bizda to‘rtta bashoratli yo‘nalish bo‘ladi.

So‘ng Yangi Ahdning birinchi bobini qo‘shamiz va Alpha hamda Omega tamoyilini barcha chiziqlarga tatbiq etganimizda, Muqaddas Kitobda topiladigan yakuniy xabarni birlashtirish uchun bizda besh chiziq bo‘ladi. Agar biz allaqachon aniqlagan shu besh chiziqni, ushbu tamoyilni to‘liq ravishda o‘sha besh chiziqning barchasiga tatbiq etish orqali yakunlasak, unda biz Mattoning oxiri bilan Yuhannoning oxiri, ko‘rib chiqayotganimiz “birinchi va oxirgi” bo‘lgan barcha besh bashoratli chiziq guvohlik berayotgan ayni bir ma‘lumotga guvohlik berishini kutishimiz kerak.

Ochilayotgan xabar Vahiy kitobida o'rnatilgan, shuning uchun u boshqa yo'nalishlar uchun murojaat nuqtasidir; bu, Opa Uaytning bizga "Muqaddas Kitobning barcha kitoblari Vahiyda uchrashadi va nihoyasiga yetadi", deb bildirganiga muvofiqdir. Vahiy kitobining dastlabki uch oyatidagi xabar Xudo O'z kalomini Yuhannoga yozib, jamoatlarga yuborishi uchun yetkazishda foydalanadigan jarayonni ko'rsatadi. Yangi Ahdning birinchi kitobi, avval qayd etilganidek, Iso Masihning nasab-nasabini bayon etadi va u nihoyatda ma'lumotli bir nuqtadan boshlanadi.

Ibrohim o'g'li, Dovud o'g'li Iso Masihning nasab kitobi. Matto 1:1.

Iso quibbali yahudiylar bilan to'g'ridan-to'g'ri munosabatini "Dovudning o'g'li" mavzusi bilan ularni jim qoldirib yakunladi; bu mavzu yahudiylar tomonidan faqat boshlanish va yakun haqidagi Muqaddas Kitob tamoyilini anglaganlaridagina tushunilishi mumkin edi. Ular buni anglamadilar, Adventistlarning aksariyati ham anglamaydi. Tarixning takrorlanishi tamoyiliga qarshi bahs yuritishni istagan har kim qadimgi Isroil zamonaviy Isroilning timsoli ekanini tushunmasligini namoyon etadi, va bu tamoyilga ishonishni istamasliklari qadimgi Isroilning oxirida ayni shu tamoyilni tushunishni istamaganlik bilan aynan bir xildir. Iso yahudiylarga bergan so'nggi topishmog'ida ularni shunga yo'naltirib, bu tamoyilni ifoda etdi: Dovudning Rabbisi qanday qilib ayni paytda Dovudning o'g'li ham bo'lishi mumkin?

Yuhanno birinchi bobda shuni bayon qiladiki, ibtidoda Kalom Xudo bilan edi, Kalom Xudodir va Kalom barcha narsalarni yaratdi. Bu, albatta, biz murojaat qilayotgan boshqa qatorlar bilan uyg'unlashadi. Va agar biz so'ng Yuhanno Xushxabaridagi oxirgi so'zlarni ko'rib chiqsak, Isoning qanday o'lishini tasvirlaganini eshitgach, Butrus havoriy Yuhannoga nima bo'lishini Isodan so'raganini ko'ramiz.

Butrus uni ko'rib, Isoga dedi: Yo Rabbii, bu odamning holi nima bo'ladi? Iso unga dedi: Agar Men kelgunimcha uning qolishini istasam, bundan senga nima? Sen Menga ergash. Shundan so'ng birodarlar orasida bu shogird o'lmaydi, degan gap tarqaldi. Lekin Iso unga: «U o'lmaydi», demagan edi; balki: «Agar Men kelgunimcha uning qolishini istasam, bundan senga nima?» degan edi. Ana shu shogird bu narsalar haqida guvohlik berayotgan va bularni yozgan shogirdidir; va biz uning guvohligi haq ekanini bilamiz. Isoning qilgan boshqa ko'p ishlari ham bordir; agar ularning har biri alohida yozilsa edi, menimcha, yoziladigan kitoblarni hatto dunyoning o'zi ham sig'dira olmas edi. Omin. Yuhanno 21:21–25.

Butrus Yuhannoning qanday o'lishini, hatto Yuhanno o'ladimi-yo'qmi, bilishni istadi. Iso buni aytganida, so'ng Yuhanno yana takrorlaganida, ushbu javob parcha ichida ikki marta takrorlanadi: "Agar Men u [Yuhanno] kelgunimcha qolishini irodamga muvofiq istasam, buning senga nima daxli bor?" Yuhanno Iso Masihning Ikkinchi Kelishigacha yashadi.

Siz o'sha "haqiqat"ni faqat tarixning takrorlanishiga, shuningdek takrorlanishi lozim bo'lgan tarix dunyoning oxirida takrorlanishiga ishonsangizgina ko'ra yoki eshita olasiz. Dunyoning oxiri — Yuhanno Vahiy kitobini yozgan paytda turgan joydir. Yuhannoning xushxabaridagi so'nggi kitob boshlanish va yakun haqidagi boshqa yo'nalishlarga hamohangdir, chunki u Yuhannoni Ikkinchi Kelishgacha olib boradigan voqealar tarixiga joylashtiradi; u yerda Yuhanno, oxirgi ogohlantirish xabarini e'lon qiluvchilarni ifodalab, o'sha xabarni jamoatlarga yuboradi.

“Ilk masihiylar kunlarida Masih ikkinchi marta keldi. Uning birinchi kelishi Baytlahmda bo‘ldi, U go‘dak sifatida kelgan edi. Uning ikkinchi kelishi esa Patmos orolida bo‘ldi; u yerda U O‘zini ulug‘vorlikda Vahiy oluvchi Yuhannoga zohir qildi, Yuhanno esa Uni ko‘rganda ‘Uning oyoqlari oldiga o‘likdek yiqildi’. Ammo Masih unga bu manzaraga bardosh berishi uchun quvvat berdi, so‘ngra unga Osiyodagi jamoatlarga yozish uchun xabar berdi; ularning nomlari har bir jamoatning xususiyatlarini ifodalovchidir.”

“Masih O‘z xizmatkori bo‘lgan payg‘ambarga ochib bergan nur biz uchundir. Uning vahiyida uch farishtaning xabarlari, shuningdek, osmondan buyuk qudrat bilan tushib kelib, o‘z ulug‘vorligi bilan yer yuzini yoritadigan farishtaning tavsifi berilgan. Unda oxirgi kunlarda mavjud bo‘ladigan yovuzlikka qarshi va mahuqning tamg‘asiga qarshi ogohlantirishlar bor. Biz bu xabarni nafaqat o‘qib, tushunishimiz, balki uni ikkilanmas ovoz bilan dunyoga e‘lon qilishimiz ham lozim. Yuhannoga ochib berilgan bu narsalarni taqdim etish orqali biz xalqni junbushga keltira olamiz.” Manuscript Releases, 19-jild, 41.

Yuhanno xushxabarining oxiri, Vahiyning dastlabki uch oyatidagi kabi, Yuhannoni Ikkinchi Kelish tarixida payg‘ambarlik nuqtayi nazaridan joylashtirish orqali aloqa jarayonini aniqlab beradi. Shunday qilib, Isoning birinchi “ikkinchi kelishi”dan (Patmos) Uning so‘nggi “ikkinchi kelishi”ni tasvirlash uchun foydalanadi. Bu biz ko‘rib chiqayotgan boshqa yo‘nalishlar bilan mukammal darajada bog‘lanadi, chunki u Yuhannoni dunyoning oxirida, Iso Masihning Vahiyini qabul qiladigan Patmosda tasvirlaydi. Matto kitobining oxiri haqida-chi?

So‘ng o‘n bir shogird Jalilaga, Iso ularga belgilagan toqqa bordilar. Ular Uni ko‘rganlarida, Unga sajda qildilar; ammo ba‘zilari shubhalandilar. Iso kelib, ularga shunday dedi: Osmonda ham, yerda ham butun hokimiyat Menga berilgandir. Shuning uchun borib, barcha xalqlarni shogird qilinglar, ularni Ota, O‘g‘il va Muqaddas Ruh nomi bilan suvga cho‘mdiringlar. Men sizlarga amr etgan hamma narsaga amal qilishni ularga o‘rgatinglar. Va mana, Men har doim, dunyoning oxirigacha sizlar bilan birgaman. Omin. Matto 28:16–20.

Mazkur parchada barcha hokimiyat Isoga berilgan, va bu, albatta, Uning yaratuvchilik qudrati bo‘lur edi. So‘ngra U Ibtido birinchi bobda suvlar uzra harakatlangan Muqaddas Ruhning hamda Xudoning taxti oldida turgan yetti ruhning qatorida, Ota, O‘g‘il va shuningdek Muqaddas Ruh nomi bilan suvga cho‘mdirish haqida amr beradi. Ushbu parcha masihiylar samoviy uchlikning uch shaxsini o‘zaro farqli uch mavjudot sifatida tan olishlari lozimligini ko‘rsatadi. Mattoning oxiri, qolgan olti parcha qilgani kabi, bu satrlarga qo‘shimcha qiladi.

“Masih suvga cho‘mishni O‘zining ruhiy Shohligiga kirishning belgisi qilib belgilagan. U buni Ota, O‘g‘il va Muqaddas Ruhning hokimiyati ostida deb e‘tirof etilishni istaganlarning barchasi rioya etishi shart bo‘lgan qat’iy shart qilib qo‘ygan. Inson jamoatda makon topishidan, Xudoning ruhiy Shohligi ostonasidan hatlab o‘tishidan oldin, ilohiy ismning muhri — «Egamiz — bizning solihligimiz»ni qabul qilishi lozim. Yeremiyo 23:6.”

“Cho‘qinish dunyodan eng tantanavor voz kechishdir. Ota, O‘g‘il va Muqaddas Ruhning uch karra nomi bilan cho‘qintirilganlar, masihiy hayotlariga endigina qadam qo‘yar ekanlar, omma oldida shuni e‘lon qiladilarki, ular shaytonga xizmat qilishni tark etganlar va samoviy Shohning farzandlari, shohona oilaning a‘zolari bo‘lganlar. Ular: ‘Ularning orasidan chiqinglar

va alohida bo‘linglar, ... harom narsaga tegmanglar’, degan amrga itoat qilganlar. Va ularga nisbatan mana bu va‘da bajo bo‘ladi: ‘Men sizlarni qabul qilaman va sizlarga Ota bo‘laman, sizlar esa Mening o‘g‘illarim va qizlarim bo‘lasizlar, deydi Qodir Tangri Rabbiy.’ 2 Korinfliklarga 6:17, 18.”

“Masihilar suvga cho‘mishning tantanali marosimiga bo‘ysunganlarida, U ularning O‘ziga sodiq bo‘lish uchun qilgan ahdini qayd etadi. Bu ahd ularning sadoqat qasamyodidir. Ular Ota, O‘g‘il va Muqaddas Ruh nomi bilan suvga cho‘mdiriladilar. Shu tariqa ular osmonning uch buyuk qudrati bilan birlashadilar. Ular dunyodan voz kechishga va Xudoning Shohligi qonunlariga rioya etishga o‘zlarini bag‘ishlaydilar. Shundan buyon ular hayotning yangiligida yurishlari kerak. Endi ular insoniy an‘analarga ergashmasliklari lozim. Endi ular nopok usullarga ergashmasliklari lozim. Ular osmon Shohligining farmonlariga itoat etishlari kerak. Ular Xudoning ulug‘vorligini izlashlari kerak. Agar ular o‘z ahdlariga sodiq qolsalar, ularga barcha solihlikni bajo keltirishga imkon beradigan inoyat va qudrat ato etiladi. ‘Uni qabul qilganlarning barchasiga esa, Uning nomiga imon keltirganlarga, Xudoning farzandlari bo‘lish huquqini berdi.’” Evangelism, 307.

Iso O‘z Kalomida ibtidoni intihoga qiyos qilib ko‘rsatadi, chunki U Kalomdir, va U Alfa hamda Omegasidir.

Ushbu yetti qatorni birlashtirish, Xudo bilan inson o‘rtasidagi aloqa jarayonining nihoyatda batafsil manzarasini barpo etadi; shu bilan birga, boshqa “qatorlar” guvohlari tomonidan bayon etilib, mustahkamlangan yana ko‘plab hal qiluvchi va muhim haqiqatlar ham mavjud. Alfa va Omegani ifodalovchi bashoratning yetti “qatori”. Ammo Malaki kitobi haqida nima deymiz?

Malakiyning kitobi Adventizm ichidagi sadoqatsiz ruhoniylarga qarshi qattiq fosh etuvchi tanbehdur. U dunyo oxirida Adventizm ichida mavjud bo‘lgan sajda qiluvchilarning ikki toifasi aniqlanishi bilan boshlanadi.

Rabbiyning Isroilga Malaxiy orqali yuborgan kalomi yukidir. Men sizlarni sevdim, deydi Rabbiy. Lekin sizlar: “Bizni nimada sevdin?” deysizlar. Esov Yoqubning akasi emasmi? deydi Rabbiy. Shunga qaramay, Men Yoqubni sevdim. Malaxiy 1:1, 2.

Malaki bizga yana shuni ma’lum qiladiki, dunyo oxiridagi ikki toifa sajda qiluvchilar — ikki toifa ruhoniylardir.

Endi esa, ey ruhoniylar, bu amr sizlar uchundir. Agar quloq solmasangiz va Mening nomimga ulug‘vorlik berishni ko‘nglingizga jo qilmasangiz, deydi Sarvari Olam, Men sizlarning ustingizga la’nat yuboraman va barakalaringizni la’natlayman; ha, Men ularni allaqachon la’natlaganman, chunki sizlar buni ko‘nglingizga jo qilmaysizlar. Malaki 2:1, 2.

Malakining boshlanish qismi Laodikiya va Filadelfiya xabarini ikki toifa ruhoniylar orqali timsol qilmoqda. Ruhoniylarga “eshitinglar”, deb amr qilinadi. Yuhanno eshitadigan ruhoniylarni ifodalaydi, ruhoniylar esa Xudoning ahd bo‘yicha tanlangan xalqini ifodalaydi. Ular allaqachon la’natlangan va agar “eshitmasalar” hamda buni “ko‘ngillariga jo qilmasalar” yoki “jo qilmoqchi bo‘lmasalar”, yana la’natlanadilar.

Sizlar ham tirik toshlar singari ruhiy uy bo‘lib bunyod etilmoqdasizlar, muqaddas ruhoniylilik bo‘lib, Iso Masih orqali Xudoga maqbul bo‘ladigan ruhiy qurbonliklar keltirish uchun. Shuning uchun ham Muqaddas Yozuvda shunday yozilgandir: “Mana, Men Sionda tanlangan, qimmatbaho bosh burchak toshini qo‘yyapman; Unga ishongan kishi aslo sharmanda bo‘lmaydi.” Demak, sizlar — imon keltirganlar uchun U qimmatbahodir; ammo itoatsizlar uchun esa, “binokorlar rad etgan toshning o‘zi burchakning boshi bo‘ldi”, va “qoqinish toshi hamda vasvasa qoyasi”dir; ular Kalomga itoatsizlik qilib qoqiladilar; ular shunga ham tayinlangan edilar. Ammo sizlar tanlangan avlod, shohona ruhoniylilik, muqaddas xalq, Xudoning xos xalqisizlar; toki sizlarni zulmatdan O‘zining ajoyib nuriga da‘vat etgan Zotning fazilatlarini e‘lon qilgaysizlar. Sizlar ilgari xalq emas edingizlar, endi esa Xudoning xalqisizlar; ilgari rahm-shafqat topmagan edingizlar, endi esa rahm-shafqat topgansizlar. 1 Butrus 2:5–10.

Ruhoniylar — ma‘badning poydevoridagi “burchak toshi” orqali sinaladigan Xudoning tanlangan xalqidir. Burchak toshi — poydevorning boshqa barcha toshlari unga moslab tekislanadigan toshdir; shu bilan birga, u butun ma‘badning og‘irligini ko‘tarib turadigan toshdir. Millerning burchak toshi Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi “yetti marta” edi. Burchak toshi, ya‘ni quruvchilar rad etgan tosh, ma‘badning qurilishi haqidagi haqiqiy voqeadir; bu voqea Bashorat Ruhi yozuvlarida juda aniq bayon qilingan. Avval rad etilgan birinchi tosh haqidagi bir jihat shuki, u rad etilgach chetga surib qo‘yilgan edi, va o‘sha paytdan boshlab ma‘bad quruvchilari o‘zlarining ish maydonida chetga qo‘yib qo‘yilgan burchak toshiga muntazam ravishda qoqilib ketar edilar. U qoqinish toshi edi.

Malakiyoda Xudo yovuz ruhoniylarga, ya‘ni nodon Laodikiya bokiralariga ham ma‘lum qiladiki, U ularni la‘natlamochi va allaqachon la‘natlagandir. U ularni la‘natlaydi, chunki ular Ilyos xabarini “eshitmaydilar” va uni yuraklariga “qo‘ymaydilar”. Ilyos xabari ota-bobolarning yuraklarini farzandlarga, farzandlarning yuraklarini esa ota-bobolarga qaratadi. Ularning yuraklarining burilishi ota-bobolar va farzandlar haqidagi Ilyos xabarini eshitishni anglatadi, bu esa birinchi va oxirgi tamoyilidir. Birinchi va oxirgi haqidagi xabarni eshitishning o‘zi yetarli emas, u yurakka qo‘yilishi lozim. Ilyos xabarini qabul qilish uni yuragingga qo‘yish demakdir. Agar biror ruhoniylar bu tamoyilni eshitmasa, u la‘natlanadi.

Ular 1863-yilda Miller kashf etgan eng birinchi asosiy haqiqatni rad etish jarayonini boshlaganlarida la‘natni o‘z boshlariga keltirdilar va o‘sha kundan to bugungi kungacha bu rad etishni davom ettirishdan boshqa hech narsa qilmadilar. Biroq, taraqqiy etuvchi la‘nat 1863-yilda boshlangan bo‘lsa-da, (chunki ular allaqachon la‘natlangan), kelasi zamonda ifodalangan la‘nat Yakshanba qonuni paytida ular Rabbiiy og‘zidan tupurib tashlanganlarida sodir bo‘ladi. Malakiyoning boshi oxirini tasvirlaydi, chunki oxir dono va nodon ruhoniylarga berilgan oxirgi ogohlantirishni ifodalaydi. Malakiyodagi dono va nodon Esov va Yoqub sifatida ifodalanadi. Katta aka birinchi tug‘ilganlik huquqi orqali ahdni ifodalab, yoshroq uka bilan qarama-qarshi qo‘yiladi. Katta birinchi bo‘lib, kichigi esa oxirgi bo‘ladi.

Malakiyoda Esov ham, Yoqub ham Laodikiyalik Adventistlardir, ammo keyingisi oxir-oqibat Rabbiiyoning “ovoz”ini eshitdi, tavba qildi va uning nomi Isroilga o‘zgartirildi. Kattasi, birinchisi

esa eshitmadi. Yoqub tush ko‘rgan kechada va Masihni ifodalovchi narvon ustida farishtalarning ko‘tarilib-tushayotganini ko‘rganida Rabbiyoning ovozi eshitdi. Yoqub, Yuhanno va Yoqubning farishtalar ko‘tarilib-tushayotgan narvon haqidagi tushi orqali tasvirlanganidek, Vahiy kitobining birinchi bobidagi dastlabki uch oyatni boshdan kechirganlarida Laodikyaliklardan Filadelfiyaliklarga aylantiriladigan, dunyoning oxiridagi Laodikyalik Adventistlarni ifodalaydi. O‘sha tajriba Yoqubning Isroilga, ya‘ni Filadelfiyalikka aylanishi boshlanishini belgilaydi. Yoqubning aylanish hikoyasining yakuni uning Penielda Masih bilan olishgan paytidir. Shunday qilib, Yoqubning to‘ng‘ichlik huquqi haqidagi hikoyasi Vahiy kitobining birinchi bobidagi dastlabki uch oyatda, yakuniy ogohlantirish xabari muhrdan ochilayotgan paytda boshlanadi va u yetti oxirgi balo davrida, musibat zamonida yakunlanadi.

Boshlanishlar va yakunlarning barcha to‘rt to‘plami ham, “satr ustiga satr”, Iso Masihning Vahiy kitobi xabariga guvohlik beradi. Masala shundaki, nodon ruhoniylar eshitadilarmi yoki eshitmaydilar.

Ushbu bashoratning so‘zlarini o‘qiydigan va uni eshitib, unda yozilgan narsalarga rioya qiladiganlar baxtlidir; chunki vaqt yaqindir. Vahiy 1:3.

Jamoatlarga Ruh nima deyayotganini eshitadigan dono ruhoniylar Ilyosning xabarini eshitadilar. Miller Ilyos edi, ba‘zilari eshitdi, ammo boshqalari rad etdi.

“Minglab odamlar Uilyam Miller va‘z qilgan haqiqatni qabul qilishga yo‘naltirildi, va Xudoning xizmatkorlari Ilyosning ruhi va qudrati bilan bu xabarni e‘lon qilish uchun ko‘tarildilar. Isoning muqaddam xabarchisi bo‘lgan Yuhanno singari, bu tantanavor xabarni va‘z qilganlar boltaning daraxt ildiziga qo‘yilishini va odamlarni tavbaga munosib mevalar keltirishga da‘vat etishni o‘z burchlari deb bildilar. Ularning guvohligi jamoatlarni uyg‘otish va ularga kuchli ta‘sir ko‘rsatish, hamda ularning haqiqiy xususiyatini namoyon etish uchun mo‘ljallangan edi. Va kelajak g‘azabidan qochish haqidagi bu tantanavor ogohlantirish jaranglaganida, jamoatlarga qo‘shilgan ko‘plab kishilar shifo beruvchi xabarni qabul qildilar; ular o‘z orqaga qaytishlarini ko‘rdilar va tavbaning achchiq ko‘z yoshlari hamda qalbning chuqur iztirobi bilan Xudo oldida o‘zlarini kamtar qildilar. Va Xudoning Ruhi ular ustiga tushganida, ular: ‘Xudodan qo‘rqinglar va Unga ulug‘vorlik beringlar; chunki Uning hukm soati keldi’, degan hayqiriqni jaranglatishga yordam berdilar.” Early Writings, 233.

Miller Ilyos va Yahyo Cho‘mdiruvchi orqali timsollangan edi, chunki Yahyo Cho‘mdiruvchi Masihning birinchi kelishi uchun yo‘l tayyorlagan bo‘lsa, Miller 1844-yil 22-oktabr kuni Masihning samoviy muqaddasxonaning Eng Muqaddas joyiga kirib kelishi uchun yo‘l tayyorladi. Malaki Yahyo va Millarning ishini to‘g‘ridan-to‘g‘ri aynanlashtiradi.

Mana, Men O‘z xabarchimni yuboraman, va u Mening oldimda yo‘lni hozirlaydi; va sizlar izlayotgan Egamiz to‘satdan O‘z ma‘badiga keladi, ya‘ni sizlar zavqlanadigan ahd Xabarchisi; mana, U keladi, deydi Sarvari Olam. Lekin Uning kelish kuniga kim bardosh bera oladi? va U zohir bo‘lganda kim tik tura oladi? Chunki U erituvchining oloviga o‘xshaydi, va kir yuvuvchilarning ishqoriga o‘xshaydi; Va U kumushni eritib poklovchi kabi o‘tiradi; U Levi o‘g‘illarini poklaydi, ularni oltin va kumush kabi tozalaydi, toki ular Egamizga solihlik ila nazr keltirsinlar. Shunda Yahudo va Quddusning nazri Egamizga qadimgi kunlardagidek, avvalgi

yillardagidek maqbul bo'ladi. Va Men hukm uchun sizlarga yaqinlashaman; va sehrgarlarga, zinokorlarga, yolg'on qasam ichuvchilarga, mardikorning haqini ushlab qoluvchilarga, bevaga va yetimga zulm qiluvchilarga, musofirni o'z haq-huquqidan mahrum etuvchilarga va Mendan qo'rqmaydiganlarga qarshi tezkor guvoh bo'laman, deydi Sarvari Olam. Chunki Men Egamman, O'zgarmasman; shu sababli sizlar, Yoqub o'g'illari, halok bo'lib ketmagansizlar. Malaki 3:1–6.

O'z tarixining "qo'riqchisi" sifatida Millarning xizmati ma'badning poydevorlarini ko'tarishni ifodalardi. Uning boshidagi ishi ma'badning tamomlanishini ifodalovchi bir ishga ibrat bo'lmog'i lozim. O'sha yakuniy ish karnayga aniq bir sado beradigan yana bir qo'riqchini talab qiladi. Miller va birinchi farishtaning xabari hukmning ochilishini e'lon qildi, va Miller oxirgi Adventizm davrida timsol qiladigan qo'riqchi hukmning yopilishini e'lon qiladi.

Malakida Rabbiiy "sehrgarlar, zino qiluvchilar, yolg'on qasam ichuvchilar, mardikorning haqini ushlab qoluvchilar, beva bilan yetimga zulm qiluvchilar, musofirni o'z huquqidan mahrum etuvchilar va Mendan qo'rqmaydiganlar"ga qarshi hukm chiqarishini va'da qiladi. Bu yerda ta'riflanayotganlar — "Sarvari Olam"dan "qo'rqmaydiganlar"dir. Uilyam Miller odamlarni "Xudodan qo'rqishga" da'vat etuvchi birinchi farishtaning xabarchisidir. Poydevorlarni rad etish — Xudodan qo'rqishni rad etishdir.

Chunki, mana, tandirday yonadigan kun kelmoqda; va barcha mag'rurlar, ha, yovuzlik qiluvchi barcha kimsalar somondek bo'ladi; va kelayotgan o'sha kun ularni kuydirib yuboradi, deydi lashkarlar Egasi bo'lgan Rabbiiy, shundayki, ularda na ildiz, na shox qoldiradi. Ammo Mening ismimdan qo'rqadigan sizlar uchun solihlik Quyoshi o'z qanotlarida shifo bilan porlab chiqadi; va sizlar tashqariga chiqib, boqilgan buzoqlardek o'sib-unasizlar. Va sizlar fosiqlarni oyoq osti qilasizlar; chunki Men buni qiladigan kunda ular oyoqlaringiz tagidagi tovonlaringiz ostida kul bo'ladilar, deydi lashkarlar Egasi bo'lgan Rabbiiy. Qulim Musoning qonunini eslanglar; Men Xorevda butun Isroil uchun unga farmonlar va hukmlar bilan amr qilgan edim. Mana, Rabbiiyning ulug' va dahshatli kuni kelishidan oldin Men sizlarga Ilyos payg'ambarni yuboraman. Va u ota-onalarning yuragini bolalarga, bolalarning yuragini esa ota-onalariga qaratadi, toki Men kelib, yerni la'nat bilan urmayin. Malaki 4:1–6.

- Muqaddas Kitobning boshlanishi (Ibtido) va Muqaddas Kitobning oxiri (Vahiy).
- Eski Ahdning boshlanishi (Ibtido) va Eski Ahdning oxiri (Malaki).
- Yangi Ahdning boshi (Matto) va Yangi Ahdning oxiri (yana Vahiy).
- Yuhannoning guvohligining boshlanishi (Yuhanno xushxabari) va Yuhannoning guvohligining oxiri (yana, Vahiy kitobi).
- Malakiyoning boshlanishi va Malakiyoning oxiri.
- Matto Injilining boshlanishi va Matto Injilining yakuni.
- Yuhanno Injilining boshlanishi va Yuhanno Injilining yakuni.
- To'rt Injilning boshlanishi va to'rt Injilning oxiri.

Bir necha bor tilga olingan bashoratli boshlanishlar yoki yakunlarni olib tashlaganimizda, bu Vahiyning dastlabki uch oyati ustiga birlashtirilib qo'yilishi kerak bo'lgan sakkizta bashoratli

yo‘nalishga teng bo‘ladi. Ibtidoning oxiri haqida-chi?

Ibtido kitobining elliginchi bobi Yusufning vafoti bilan yakunlanadi.

Shunday qilib, Yusuf yuz o‘n yoshida vafot etdi; uni balsamlab, Misrda tobutga soldilar. Ibtido 50:26.

Qirq sakkizinchi bob Yoqubning o‘limini belgilaydi. Qirq sakkizinchi bobda avval Yoqubning o‘limi tilga olinib, elliginchi bobning yakunlovchi oyatlarida Yusufning o‘limi bilan tugallanishi Ibtidoning so‘nggi uch bobiga, Ibtido kitobining yakuni sifatida, Alfa va Omeganning muhrini qo‘yadi.

Bu ikki o‘lim Isroilning Misrdagi asirligining boshlanishi va tugashining ramzlari sifatida qo‘llanadi. Boshida Yoqubning jasadi ota-bobolari yoniga dafn etish uchun qaytarib olib boriladi, Muso esa Misrdan chiqib kelganda, Yusufning jasadini ota-bobolarining dafn joyiga dafn etish uchun olib chiqadi.

Muso Yusufning suyaklarini o‘zi bilan oldi; chunki Yusuf Isroil o‘g‘illaridan qattiq qasam oldirib: “Xudo albatta sizni yo‘qlab keladi; sizlar mening suyaklarimni bu yerdan o‘zingiz bilan olib chiqinglar”, degan edi. Chiqish 13:19.

Ibtidoning yakuni so‘nggi uch bobdan iborat. Qirq sakkizinchi bobda Yoqub (Isroil) o‘zining o‘n ikki o‘g‘liga barakalar e‘lon qiladi; ular tekshiruv hukmining “oxirgi kunlarida” o‘sha o‘n ikki qabila bilan yuz beradigan voqealarning bashoratlari ekani bevosita ko‘rsatilgan.

Yoqub o‘g‘illarini chaqirib, dedi: “Yig‘ilinglar, toki oxirgi kunlarda boshingizga keladigan narsalarni sizlarga aytib beray. Yig‘ilinglar va eshitinglar, ey Yoqubning o‘g‘illari; otangiz Isroilga quloq tutinglar.” Ibtido 49:1, 2.

Tergov hukmining “oxirgi kunlari”da Egamiz Vahiy kitobida yuz qirq to‘rt ming sifatida tasvirlangan o‘zining o‘n ikki o‘g‘lini to‘plashni va‘da qiladi. Bular — Yuhanno Vahiy kitobida tasvirlaganlardir. Ular Yoqubdan chiqqan da‘vat bilan, o‘zlarining boshlang‘ich tarixidan kelgan, ularga “eshitinglar” va “quloq solinglar” deb aytiladigan da‘vat bilan to‘planadilar. Oxirgi kunlarda Yoqub o‘g‘illari bilan timsollanganlar bir xabarni “eshitadilar” va “quloq soladilar”, yoxud Yuhanno aytganidek, unda yozilgan narsalarni “saqlaydilar”. Bu otadan bolalarga bo‘lgan bir da‘vatdir; bu Ilyos xabaridir. Da‘vat etilganlar “Yoqubning o‘g‘li[lari]” deb ataladilar va, shuningdek, o‘z otalari Isroilga ham “quloq solishlari” kerak.

Malakiyodagi Esov va Yoqub dono va nodon bokiralarni ifodalaydi. Chaqiriq ularning otasi Yoqubdan va ularning otasi Isroildandir; bu esa shuni ko‘rsatadiki, oxirgi chaqiriq berilganda, har bir kishi Laodikiyadagi Adventistdir va tanlov o‘z qo‘llariga topshiriladi: aldovchi Yoqubning o‘g‘li bo‘lishmi yoki g‘olib Isroilning o‘g‘li bo‘lishmi. Ularga tanlov qilish imkonini beradigan narsa xabardagi ijodiy quvvatdir. Agar xabar o‘qilsa, eshitilsa va saqlansa, unda hamma narsani mavjudlikka keltirgan ayni bir xil ijodiy quvvat orqali ular Isroilning o‘g‘liga aylantiriladilar. Eshitishni rad etish esa aldovchi Yoqubning tajribasini saqlab qolishdir.

Yoqubning yig'ilish chaqirig'i, ya'ni Vahiy kitobida muhrdan yechilgan xabarning yig'ilish chaqirig'i ham, tushunilishi lozim bo'lgan muhim bir ramzdir. Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi "yetti marta" shuni ta'lim beradiki, bundan avval tarqalish bo'lmaguncha, yig'ilish ham bo'lmaydi. Yuz qirq to'rt ming — chaqiruvdan oldin tarqatib yuborilganlardir. Bu haqiqat Muqaddas Kitobda qayta-qayta ko'rsatib beriladi.

Ey xalqlar, Egamizning kalomini eshitinglar, uni uzoqdagi orollarda e'lon qilinglar va shunday denglar: Isroilni tarqatib yuborgan Zot uni yana yig'adi va cho'pon o'z suruvini asragandek uni asraydi. Yeremiyo 31:10.

Bir yuz qirq to'rt ming kishi bilan yangilanadigan ahd Xudo O'z qonunini qalblarimizga yozishini va'da qiladi. Ammo Rabbimiz bu yaratuvchi amalni ular uchun bajo keltiradiganlar bundan oldin tarqatib yuborilgan bo'lganlar.

Yana Egamizning kalomi menga kelib dedi: "Ey inson o'g'li, sening birodarlaring, ha, sening birodarlaring, qarindosh-urug'laring odamlari va butun Isroil xonadoni batamom — Quddus aholisi ularga: 'Egamizdan uzoqlashinglar; bu yurt bizga mulk qilib berilgandir', — deb aytgan o'shalardir. Shuning uchun ayt: Egamiz Rabbiy shunday demoqda: Men ularni xalqlar orasiga uzoqqa haydab yuborgan bo'lsam-da, ularni mamlakatlar orasiga tarqatib yuborgan bo'lsam-da, baribir ular borib tushadigan mamlakatlarda Men ular uchun kichik bir muqaddas maskan bo'laman. Shuning uchun ayt: Egamiz Rabbiy shunday demoqda: Men sizlarni xalqlar orasidan yig'ib olaman, tarqalib ketgan mamlakatlaringizdan jamlayman va sizlarga Isroil yurtini beraman. Ular u yerga boradilar va o'sha yerning barcha jirkanch narsalarini hamda barcha makruh ishlarini undan olib tashlaydilar. Men ularga bir yurak beraman va ichingizga yangi ruh solaman; ularning badanidan tosh yurakni olib tashlab, ularga et yurak beraman." Hizqiyol 11:14–19.

Yuz qirq to'rt mingning "tarqatib yuborilish" bilan bog'liq holda jamlanishi haqida yana ko'proq aytilishi lozim, ammo avvalo biz ko'rib chiqayotgan ushbu to'qqizta havoladagi Alfa va Omegoning imzosi haqidagi mulohazalarni bir joyga to'plashimiz kerak.

Ibtidoning oxirgi uch bobida ikki toifa tasvirlangan. Biri isyonkorlar toifasi, ikkinchisi esa donolar toifasi. Har ikki toifa ham: "Mana yo'l, shu yo'ldan yuringlar", degan ovozni eshitadi, ammo bir toifa karnay ovoziga quloq solishdan va qadimiy yo'llarda yurishdan bosh tortdi. Ibtidoning qirq sakkizinchi bobidan elliginchi bobigacha bo'lgan qismdagi isyonkorlar toifasi o'n uchinchi qabila orqali ifodalangan.

Qadimgi Isroilning boshida o'n uchta qabila bor edi va zamonaviy Isroilning boshida o'n uchta shogird bor edi. Boshqa o'n ikki shogirdan ajralib turadigan o'sha bir shogird (xuddi Efrayim boshqa qabilalardan ajralib turgani kabi) har ikkisi ham isyonning ramzidir. Opa Uayt Yahudoni to'g'ridan-to'g'ri nodon bokira deb ataydi.

"Bug'doy orasida begona o'tlar bo'lgan va doimo bo'ladi; dono bokiralar bilan birga nodon bokiralar, idishlarida moyi yo'q holda chiroqlarini ko'targanlar ham bo'ladi. Masih yer yuzida barpo etgan jamoatda ochko'z Yahudo bor edi, va jamoat tarixining har bir bosqichida ham Yahudolar bo'ladi." Signs of the Times, 1879-yil 23-oktabr.

Yahudo Ishqariyot ahmoq bokira edi; u begona o't edi va agar ahmoq bokira bo'lgan bo'lsa, demak, ayni paytda Laodikeyalik ham edi.

“Ahmoq bokira qizlar timsolida ifodalangan Jamoatning holati, shuningdek, Laodikiya holati sifatida ham zikr etilgan.” Review and Herald, 1890-yil 19-avgust.

Yusufning ikki o'g'li Ibtidoning qirq sakkizinchi bobida Yoqubdan duo oldi va o'sha vaqtdan boshlab ular “yarim qabilalar” deb atala boshlandi. Yarim qabila bo'lsin yoki bo'lmasin, ular baribir qabila edilar. Yahudo Ishqariyotning o'rniga Mattiyo tayinlandi, toki ilgari Yahudo Ishqariyot egallab turgan o'n ikkinchi o'rinni to'ldirsin. Yahudo shogird edi va shu ma'noda — qadimgi Isroilning oxirida o'n uchta shogird bo'lgan, xuddi boshida o'n uchta qabila bo'lgani kabi.

Yusufning o'g'li Efrayim (o'n uchinchi qabila) shimoldagi o'nta qabila Yarovamni qo'llab-quvvatlash uchun birlashib, shohlikni shimoldagi o'nta qabila va janubdagi ikkita qabilaga bo'lib yuborganida, isyonning timsoliga aylandi. Nega men Yusufning o'g'li Efrayimni uning akasi Manashsadan ko'ra isyonning timsoli deb bilaman? Efrayim bilan bog'liq isyon Yoqub o'zining o'n ikki o'g'liga baraka berishidan oldin, qirq sakkizinchi bobda boshlanadi. Qirq sakkizinchi bobda Yoqub avval Yusufning ikki o'g'liga baraka beradi. Manashsha to'ng'ich bo'lgani uchun, Yusuf o'g'illariga beriladigan birinchi baraka Manashshaga tushishini kutadi, va Yoqub Efrayimni tanlaganida, Yusuf bunga qarshi chiqadi.

Efrayimning Xudoning tanlangan xalqining vakili sifatidagi boshlanishi isyon haqidagi bir guvohlikka egadir, Efrayimning oxiri esa Levilar yigirma oltinchi bobidagi miloddan avvalgi 723-yildan 1798-yilgacha cho'zilgan “yetti marta”lik tarqatilishdir. Miloddan avvalgi 723-yilda shimoliy o'n qabila, Efrayim shohligi (Isroil deb ham ataladi), Muqaddas Kitob bashoratidagi bir shohlik sifatida o'limli yara oldi. O'sha o'limli yara 1798-yilda papa hokimiyati va uning shohligi o'limli yara olishi bilan yakunlangan vaqt bashoratini boshlab berdi. 1798-yildagi papa hokimiyatining o'limli yarasi Doniyor o'n birinchi bob qirq beshinchi oyatda shimol shohi “o'z nihoyasiga yetib keladi va unga yordam beruvchi bo'lmaydi” degan paytdagi Bobilning so'nggi qulashining timsolidir. Oxirgi kunlardagi Bobilning isyoni va qulashi 1798-yildagi papa hokimiyatining isyoni va qulashi orqali timsollangan edi; bu esa, o'z navbatida, miloddan avvalgi 723-yildagi Efrayim (Isroil) shohligining isyoni va qulashi orqali timsollangan bo'lib, bu holat Ibtidoning oxirida ko'rsatilganidek, Yusufning otasining bashoratli ilhomiga qarshi isyoni orqali timsollangan edi.

Efrayim timsoli bo'lgan isyon uning otasining (Yusufning) o'z otasi (Yoqub)ga qarshi isyoni bilan boshlangan. U oxir-oqibat shimoldagi o'n qabilaning isyoniga olib boradi; bu esa Levilar kitobining yigirma oltinchi bobida “yetti marta” sifatida “ifodalangan sochilish”ga olib keladi. Shimoliy shohlikning tarqalib ketgan davri ikki davrga bo'linadi. Ulardan biri 538-yilda yakunlanadi, keyingi davr esa 1798-yilda nihoyasiga yetadi, va bularning barchasi Vahiy kitobida sinov muddati yopilishidan sal oldin muhridan yechiladigan xabarga ishora qiladi. O'sha xabar Bobilning yakuniy qulashini aniqlab beradi. Efrayimning bashoratli tarixidagi har bir belgilangan bosqichda isyon qayd etilgan. Xuddi o'n uchinchi shogird — Yahudo Ishqariyotning isyoni ham shunday qayd etilgan. Bular o'n uch sonini isyonning timsoli sifatida ko'rsatuvchi ikki guvohdan

ikkitasi hisoblanadi. Ammo agar inson Miller kashf etgan birinchi haqiqat va adventizm tomonidan rad etilgan birinchi haqiqat ustiga qurilgan adventizm poydevorlari ustida turmasa, bu muqaddas haqiqatlarning birortasini ham anglay olmaydi.

Ibtidoning oxiri biz ko‘rib chiqayotgan boshqa barcha yo‘nalishlar bilan hamohangdir. Xulosa qilib aytganda:

Boshida Ota, O‘g‘il va Muqaddas Ruhdan iborat samoviy uchlik, O‘g‘il tomonidan — U ayni paytda Kalomdir — amalga oshirilgan osmonlar va yerning yaratilishiga guvoh bo‘ldi. Kalom Otadan insoniyatga bo‘lgan muloqotning vositasiga aylandi, va Kalom insoniyatning Ota bilan muloqot qilishi uchun yagona yo‘ldir. Otaning xabari O‘g‘il tomonidan Jabroil farishtaga berildi; Jabroil osmondagi isyonidan keyin Lusiferning (nur tashuvchining) o‘rnini egalladi. Jabroil nurni, ya‘ni xabarni qabul qiladi va uni payg‘ambarga yetkazadi; payg‘ambar esa Otadan qulagan yaratilgan oilaga xabarni uzatish vazifasi yuklatilgan muqaddas yaratilgan mavjudotdir. Payg‘ambarga berilgan xabar yozib qo‘yiladi va so‘ngra insoniyatga yetkaziladi. Muloqot jarayonining har bir bosqichida xabar muqaddasdir, va shu sababli qulagan insoniy mavjudotlar bo‘lgan payg‘ambarlar muqaddas bo‘lishlari lozim. Muqaddas xabar qulagan insoniyatning qo‘liga topshiriladigan nuqtada, insoniyat muqaddas xabarni poklanmagan qo‘llar bilan tutish ehtimoliga ega bo‘ladi. Shunday qilib, muqaddas xabarning nuri ham yorug‘likni, ham zulmatni hosil qiladi. Xabar qulagan inson oilasiga mansub bo‘lganlar tomonidan qabul qilinganda, u barcha narsalarni yaratgan ayni o‘sha yaratuvchi qudratni o‘z ichiga oladi, va aynan shu qudrat o‘sha mavjudotni oqlaydi. Muloqot jarayonining boshi uning oxirini ko‘rsatib beradi. Shuning uchun, agar xabar eshitilsa, o‘qilsa va saqlansa, xabar qulagan insoniyatni O‘g‘ilning surati bo‘yicha qaytadan yaratadi.

Ushbu bashoratning so‘zlarini o‘qiydigan va eshitadiganlar hamda unda yozilgan narsalarga rioya qiladiganlar baxtlidir; chunki vaqt yaqindir. Vahiy 1:3.

Yuhanno tergov hukmining “oxirgi kunlari”da ortda yangragan bir ovozni eshitib, o‘tmishga eltuvchi xabarni qabul qilish uchun ortga buriladigan qulagan insoniyatni tasvirlaydi. Xabarni qabul qilib, uni hayotlarining bir qismigina emas, balki mutlaqo butun hayotiga aylantiradiganlar o‘sha yerning o‘zida va o‘sha zahoti oqlanadilar. Oqlanish — muqaddas qilinish demakdir. Otadan yuborilgan xabarni o‘qib eshitadiganlar xabarni qabul qilib, muqaddas qilinganlarida, bu xabarning ichidagi yaratuvchi qudrat orqali sodir bo‘ladi. Insonlar Ibrohim kabi ishonganlarida, aynan shu yaratuvchi qudrat odamlarni oqlash ishini amalga oshiradi. Xabar ularga ortdagi ovozga burilib quloq solishni o‘rgatadi; bu ovoz qadimiy yo‘llarga, ya‘ni poydevor haqiqatlariga eltadi. Xabar ularni barcha haqiqatga boshlab kiradi, va ular qadimiy yo‘llarda yurganlarida, oqlanganlarning yo‘lida yurgan bo‘ladilar.

Lekin odillarning yo‘li porlagan nur kabidir; u to‘la kunga qadar tobora ravshanlashib boradi. Fosiqlarning yo‘li esa zulmat kabidir; ular nimaga qoqilayotganlarini bilmaydilar. O‘g‘lim, so‘zlarimga quloq sol; aytganlarimga qulog‘ingni tut. Ular ko‘z oldingdan ketmasin; ularni qalbingning tubida saqla. Zero, ular o‘zlarini topganlar uchun hayotdir, butun badani uchun esa shifodir. Qalbingni bor ehtiyot bilan saqla, chunki hayotning manbalari undandir. Egrilik so‘zlovchi og‘izni o‘zingdan yiroq qil, buzuq lablarni esa o‘zingdan uzoqlashtir. Ko‘zlaring

to'g'ri oldinga boqsın, qovoqlaring ham ro'parangga tikilsin. Oyoqlaring yo'lini yaxshilab o'lchab yur, shunda barcha yo'llaring sobit bo'ladi. O'ngga ham, chapga ham og'ma; oyog'ingni yomonlikdan tiy. Hikmatlar 4:18–27.

Yetkazilgan xabar orqali oqlanganlar tobora ortib boruvchi nur ifodalagan yo'lda yuradilar, ammo ayni shu nur yovuzlarning yo'lini mutanosib ravishda yanada qorong'i qiladi. Nur zulmatdan ajraladi. Boshida nur bo'lishini amr qilgan ijodiy qudrat insoniyatning oxirida ham, boshida nur qanday ta'sir ko'rsatgan bo'lsa, xuddi shunday ta'sirni hosil qiladi. Orqadan kelayotgan ovozni eshitishni rad etadigan va shu bois qorong'ulashgan yo'lda yurishni tanlaydigan toifa Uning Kalomi oldida "qoqiladi", chunki ular poydevor toshiga, qadimiy sinalgan toshga qoqiladilar. Ovoz Alfa va Omega-dir, va oqlanganlar o'sha so'zlarni eshitib, yuraklarini o'sha so'zlarga moyil qilsalar, ular o'sha so'zlarni yuraklarining o'rtasida saqlaydilar, chunki Alfa va Omega ularning yuraklarini otalarga, (o'tmishga) qaratadi, otalarning yuraklari esa oxirga ishora qiladi.

Solihlarning yo'li to'g'rilikdir; ey nihoyatda To'g'ri Zot, Sen solihning yo'lini tarozilaysan. Ha, ey Rabbiy, hukmlarningning yo'lida biz Seni kutdik; jonimizning orzusi Sening nomingadir, Seni yod etishgadir. Jonim bilan tunda Seni orzu qildim; ha, ichimdagi ruhim bilan Seni erta izlayman; zero hukmlarning yer yuzida bo'lganda, dunyo ahlari solihlikni o'rganadilar. Ishayo 26:7–9.

Xudo solihlar yo'lidan yuruvchilarni taroziga soladi, ya'ni U ularni hukm qiladi; va buni O'z hukmlari yurtida bo'lgan "oxirgi kunlar"da amalga oshiradi. Solihlar — o'nta bokira haqidagi masaldagi kechikish vaqti bajo keltirilgan holda Rabbiy uchun kutgan kishilardir. Bilim tobora ortib boradigan yo'lda yuruvchilarning istagi — Xudoning nomi, ya'ni Uning fe'l-atvori haqida tobora chuqurroq va chuqurroq tushunchaga ega bo'lishdir. O'z Rabbisini kutganlar — yakuniy ogohlantirish xabarini e'lon qiluvchilardir, chunki ular Vahiyning o'n sakkizinchi bobidagi, albatta, keyin ikkinchi, tashqi xabar bilan davom etadigan birinchi ichki xabar bo'lgan Yarim tun nidosini e'lon qiluvchilardir.

Shundan keyin men osmondan tushib kelayotgan boshqa bir farishtani ko'rdim; uning qudrati buyuk edi, va yer uning ulug'vorligidan yorishdi. Va u kuchli ovoz bilan qattiq nido qilib dedi: Buyuk Bobil qulab tushdi, qulab tushdi, va jinlarning maskaniga, har bir nopok ruhning panohiga, va har bir nopok hamda jirkanch qushning qafasiga aylandi. Chunki barcha xalqlar uning zinosi g'azabining sharobidan ichdilar, va yerning shohlari u bilan zino qildilar, va yerning savdogarlari uning dabdabali ne'matlarining mo'l-ko'lligi orqali boyib ketdilar. Va men osmondan boshqa bir ovozni eshitdim, u shunday dedi: Ey Mening xalqim, uning ichidan chiqinglar, toki uning gunohlariga sherik bo'lmanglar va uning balolaridan nasiba olmanglar. Vahiy 18:1–4.

Vahiy o'n sakkizinchi bobidagi farishta 2001-yil 11-sentabrda tushganida, Yettinchi kun adventistlari jamoati qadimgi yo'llarga qaytish haqidagi o'zining so'nggi chaqirig'ini rad etdi. Shundan so'ng u Amerika Qo'shma Shtatlaridagi haqiqiy protestantizmning shoxi bo'lishdan to'xtadi. O'sha paytda Vahiy o'ninchi bobidagi farishta 1840-yil 11-avgustda, adventizmning boshida tushganida, Yuhanno tomonidan timsollanganidek, o'sha qudratli ovozning xabarini qabul qilib, uni yeb qo'yishni tanlaganlar uchun sinov jarayoni boshlandi. Birinchi farishtaning xabari

rad etilganda haqiqiy protestantizmning mantiyasini olgan ruhiy millat, shundan keyin adventizmning boshida murtad protestantizmning izlaridan bordi.

Vahiynoma o'ninchi bobida farishtaning qo'lida bo'lgan kichik kitobdagi xabarni qabul qilganlarga shunda haqiqiy protestant shoxi berildi. 1840-yildan 1844-yilgacha Adventizmning boshida bo'lgan sinov jarayoni, 2001-yil 11-sentabrdan boshlab Qo'shma Shtatlarda yakshanba qonuni qabul qilinadigan paytgacha Adventizmning oxirida bo'ladigan sinov jarayonini ifodalaydi. 1840-yildan 1844-yilgacha bo'lgan birinchi tarix ichida ham, 2001-yil 11-sentabrda boshlangan sinov jarayoni ham, Protestantizm to'nini tutib turgan oldingi imonlilar jamoasidan haqiqiy Protestantizm to'nini o'z zimmasiga oladigan yangi imonlilar jamoasiga o'tadigan bir dispensional o'tishni belgilaydi.

Oqlanganlarning yo'li haqidagi mulohazamiz uchun bundan ham muhimrog'i shuki, o'sha tarix ichida kechikish davrining boshlanishini belgilab beradigan bir umidsizlik mavjuddir. Sodiqlar o'sha davrda o'z Rabbisini kutadilar; bu davr Yarim Tun Faryodi xabarining muhrdan yechilishi bilan nihoyasiga yetadi. Adventizmning boshidagi o'sha sinov jarayoni 1844-yil 22-oktyabrda Yarim Tun Faryodi xabari yakunlanganda tugadi. Oxirdagi sinov jarayoni esa, Yuhanno bilan ifodalanganlar uchun, Qo'shma Shtatlardagi yakshanba qonuni paytida yakunlanadi. Oxirdagi Yarim Tun Faryodi xabari, boshida bo'lgani kabi, xuddi shunday yakuniga yetadi, va Adventizmning boshida Yarim Tun Faryodi xabari sinov jarayoni tugashidan oldin muhrdan yechilgan edi. Boshidagi Yarim Tun Faryodi xabari endi oxirda muhrdan yechilmoqda.

Oqlangan dono bokira qizlar yovuz nodon bokira qizlar o'lim ahdiga kirgan paytda Xudo bilan ahdga kiradilar.

U ularga dedi: "Mana shu — oromdir; toliqqanga shu bilan orom beringlar; mana shu — taskindir". Ammo ular quloq solishni istamadilar. Shuning uchun Rabbimizning kalomi ular uchun amr ustiga amr, amr ustiga amr; satr ustiga satr, satr ustiga satr; bu yerda ozgina, u yerda ozgina bo'ldi; toki ular borib, orqalariga yiqilsinlar, sinib ketsinlar, tuzoqqa tushsinlar va qo'lga olinsinlar. Shuning uchun, ey Quddusdagi bu xalqqa hokimlik qilayotgan masxara qiluvchi kishilar, Rabbiyning kalomini eshitinglar. Chunki sizlar: "Biz o'lim bilan ahd tuzdik, do'zax bilan kelishuv qildik; qamrab oluvchi ofat o'tib ketganda, u bizga yetib kelmaydi; chunki yolg'onni o'zimizga panoh qildik va soxtalik ostida yashirindik", dedingizlar. Shuning uchun Egamiz Rabbiy shunday deydi: "Mana, Men Sionda poydevor uchun bir toshni qo'yaman, sinalgan toshni, qimmatbaho burchak toshini, mustahkam poydevorni; ishongan kishi shoshilmaydi". Ishayo 28:12–16.

Oqlanganlar cherkovga Yarim Tungi Nido haqidagi muqaddas xabarni yetkazadilar va shundan so'ng ular insoniyatni Bobildan tashqariga chorlar ekanlar, ikkinchi ovozning xabarini e'lon qiladilar.

"Shunday qilib, dunyoni ogohlantirishga doir oxirgi ishda jamoatlarga ikkita alohida da'vat qilinadi. Ikkinchi farishtaning xabari shundaydir: 'Bobil quladi, quladi, o'sha buyuk shahar, chunki u barcha xalqlarga o'z zinosi qahrining sharobidan ichirdi.' Va uchinchi farishta xabarining baland nidosida osmondan shunday degan bir ovoz eshitaladi: 'Undan chiqinglar, ey

Mening xalqim, toki uning gunohlariga sherik bo‘lmanglar va uning balolaridan ulush olmanglar. Chunki uning gunohlari osmongacha yetib bordi, va Xudo uning nohaqliklarini esladi.” Review and Herald, 1892-yil 6-dekabr.

Bobildan chiqib, odillarning yo‘lida yurganlarga qo‘shiladiganlar samoviy uchlik nomi bilan ifodalangan suvga cho‘mish suvi orqali suruvga qabul qilinadilar. Oqlanganlar — xoh hozir Patmosda Yuhannoga yetkazilgan xabarni eshitayotganlar bo‘lsin, xoh undan keyin Bobildan chaqirib chiqarilganlar bo‘lsin — barchasi Muqaddas Ruhni qabul qilish orqali oqlanadilar. Muqaddas Ruhning ilohiyligi bilan insonning insoniyligining ana shu birikishi Masih O‘z zimmasiga inson tabiatini olganida, namuna sifatida ko‘rsatib berilganidek, amalga oshirildi. Bir yuz qirq to‘rt ming ikki guvoh orqali ifodalangan edi: Yoqubning o‘n ikki o‘g‘li va o‘n ikki shogird. Fosiqlar o‘n uchinchi qabila va o‘n uchinchi shogird orqali ifodalanadi. Har ikkala tasvirdagi “o‘n uchlar” ham Xudoga ruhoniylar bo‘lishga chaqirilgan edi, va bu chaqiriqni rad etuvchilar Esov orqali ifodalanadi, uning ukasi Yoqub esa chaqiriqni qabul qiluvchilarni ifodalaydi. Esov ham, Yoqub ham dunyo oxiridagi Laodikiyadagi Yettinchi kun adventistlarini ifodalaydi. Bir toifa payg‘ambarning yozuvlari orqali yetkazilgan muqaddas xabarni qabul qiladi va Isroilga aylantiriladi, Esov esa o‘z nomini saqlab qoladi.

Albatta, Alfa va Omegaga oid ushbu to‘qqiz satrda bundan ham ko‘p narsa mujassamdir, chunki bu Xudoning Kalomidagi boshlanishlar va yakunlarning shunchaki qisqacha jamlanmasi edi.

Tarixning to‘qqizta chizig‘i, yaratilishdan to Ikkinchi Kelishgacha bo‘lgan bashoratli tarixlarni ifodalaydi. Bu boshlanishlar va yakunlarning to‘qqizala bashoratli chizig‘ining barchasi bevosita Vahiy kitobining birinchi bobidagi dastlabki uch oyat bilan bog‘liqdir. O‘sha uch oyat sinov muddati yopilishidan sal oldin muhrdan yechiladigan Iso Masihning Vahiysi Xudoning yaratuvchi qudratining namoyon bo‘lishi ekanini ko‘rsatadi. Musodan tortib Vahiyni yozgan Yuhanno zamonigacha o‘z guvohliklarini bergan turli guvohlarning shahodatlaridan shunday murakkab, o‘zaro chirmashgan bir shahodatni yana qaysi qudrat bunyod eta olardi?

Oyoq kiyimlaringni yech, chunki bu muqaddas zamindir.